

Då härtill ytterligare kommer, att det föreliggande förslaget icke omfattar åtskilliga med domareeden likartade eder, exempelvis de eder, som afläggas af jurymän i tryckfrihetsmål, af ledamöter i expropriationsnämnd, af gode män vid landtmäteriförrättningar och af sådana förrättningsmän, som omförmälas i 9 § konkurslagen, finner utskottet sig böra hemställa,

att herr Beskows förevarande motion, i hvad den afser domareedens utbytande mot ett löfte, icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 februari 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 4 februari 1889, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande, i unledning af väckt motion om ökad antal af kyrkomötets medlemmar.

Enligt § 2 i förordningen angående allmänt kyrkomöte den 16 november 1863 består kyrkomötet af följande medlemmar: biskoparne i stiftet, eller, der någon af dem har förfall, den af domkapitlets ledamöter, som kapitlet i hans ställe väljer; pastor primarius i Stockholm eller, derest han är hindrad, annan ledamot af Stockholms stads konsistorium, den konsistorium utser; fyra bland teologiska fakultetens professorer eller ordinarie adjunkter, två från hvartdera af rikets universitet; en vald, med fullmakt å ordinarie embete eller tjänst försedd prestman från hvart stift och en från Stockholms

stad; samt trettio af lekmän valda ombud, ett från Stockholm, ett från Visby stift, tre från Hernösands, två från hvartdera af de öfriga stiften och fem från det eller de valdistrikt, Konungen med afseende å för handen varande förhållanden bestämmer. De presterlige ledamöternes antal utgör således 30, hvaribland 13 sjelfskrifne, samt de af lekmän valda ombudens antal likaledes 30. I tredje stycket af § 5 i nämnda förordning stadgas, att vid val af lekmännens ombud Stockholms stad och Visby stift utgöra hvartdera ett, Hernösands stift tre och de öfriga stiften hvartdera två valdistrikt, samt att de särskilda valdistrikten till sitt omfång bestämmas af Konungen.

I en inom Andra Kammaren afgifven motion, n:o 8, som blifvit till laguskottet hänvisad, föreslår herr *G. E. Beskow*, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om åtgärders vidtagande för en sådan förändring i kongl. förordningen af den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte, att *dels* första punkten af 2 § erhöles följande lydelse: Svenska kyrkans — — — — Stockholms stad; *samt tretton andra likaledes med fullmakt å ordinarie embete eller tjänst försedde prestmän från de stift, som i förhållande till deras storlek af Konungen bestämmas; så ock fyrtyotre* af lekmän valda ombud, *två* från Stockholm, *två* från Visby stift, *fyra* från Hernösands, *tre* från hvartdera af de öfriga stiften samt fem från det eller de valdistrikt, Konungen med afseende å för handen varande förhållanden bestämmer; *dels* tredje stycket af 5 § affattades sålunda: Vid val af lekmännens ombud utgöra Stockholms stad och Visby stift hvardera *två*, Hernösands stift *fyra*, och de öfriga stiften hvartdera *tre* valdistrikt. De särskilda valdistrikten bestämmas till sitt omfång af Konungen.»

Såsom skäl för sitt förslag åberopar motionären hufvudsakligen, att i förhållande till antalet ledamöter i det hela de sjelfskrifnas antal vore oproporcionerligt stort; att det i församlingarna arbetande presterskapet vore för litet representeradt; att lekmannavalkretsarne vore för stora, i följd hvaraf man hos lekmännen icke kunde påräkna det intresse för valen af medlem af kyrkomötet, som önskligt vore; att kyrkomötets inflytande skulle blifva större, derest antalet ledamöter blefve förökadt; samt att de olika rigtningar, som i allmänhet funnes inom kyrkan, icke vore inom kyrkomötet, med dess nuvarande sammansättning, fullt jembördigt företrädda, i det att de konservativt kyrkliga intressena der vore på ett ganska öfvervägande sätt representerade.

Vid flere kyrkomöten har, såsom motionären jemväl erinrar, fråga varit väckt om ökande af kyrkomötesmedlemmarnes antal. 1883 års kyrkomöte beslöt ock, visserligen endast med en rösts pluralitet och efter den förseglade

sedelns öppnande, att till Kongl. Maj:t ingå med en skrifvelse af samma innehåll som det af herr Beskow nu framlagda skrifvelseförslaget. Den af kyrkomötet i enlighet härmed aflåtna underdåniga skrifvelsen har dock icke föranlett någon Kongl. Maj:ts åtgärd, och de vid sist hållna kyrkomöte åter väckta förslag i samma rigtning vunno icke kyrkomötets bifall. Här af framgår, att inom kyrkomötet, som synes vara bäst i tillfälle att döma om behofvet af den föreslagna förändringen, icke utbildat sig någon bestämd åsigt till förmån för förslaget, likasom icke heller Kongl. Maj:t funnit sig föranlåten att vidtaga någon åtgärd i ämnet.

Dessa omständigheter, ehuru naturligtvis icke af någon afgörande betydelse, böra dock utgöra en maning att noga tillse, huruvida verkliga och giltiga skäl förefinnas för motionärens förslag.

Härvid har man i första rummet taga i betraktande de uppgifter, som äro kyrkomötet förelagda. Dessa angifvas i § 9 af kyrkomötesförelagningen sålunda: »Allmänt kyrkomöte tillkommer att upptaga kyrkliga mål, som Konungen till detsamma öfverlemnar eller hvarom fråga af någon dess ledamot väckes. Mötet ege dock ej att, utöfver hvad i grundlag kan varda medgifvet, annat eller mera besluta än underdåniga utlåtanden, samt föreställningar och önskningsar att hos Konungen anmälas.» Kyrkomötets verksamhetsområde och befogenhet äro således ganska strängt begränsade; och det vill synas, som om kyrkomötet, äfven med dess nuvarande sammansättning, borde inom sig ega tillgång på insigter och erfarenhet, tillräckliga att motsvara skäligen anspråk. Deremot skulle en ökning af ledamöternas antal utan tvifvel medföra en motsvarande ökning af de vid mötet framställda förslag, som antagligen skulle å ena sidan framkalla benägenhet att utvidga verksamhetsområdet och å andra sidan göra det svårt för mötet att medhinna alla ärenden på den knappt tillmätta tiden för mötets sammanvaro. Det torde ur sistnämnda synpunkt vara att föredraga, att ett mindre antal förslag erhåller en grundligare behandling.

Det viktigaste skäl, som kan anföras för den ifrågasatta ökningen, torde vara önskvärdheten deraf, att alla olika rigtningar inom kyrkan derigenom lättare skulle kunna göra sig hörda. I detta afseende bör dock erinras dels att, om ock, såsom motionären anmärkt, den konservativt kyrkliga rigtningen företrädesvis gjort sig gällande inom kyrkomötet, öfriga rigtningar dock icke alldeles saknat representanter, som både velat och kunnat tillvinna sina åsikter uppmärksamhet, dels ock att genom den andel i kyrkolagstiftningen, som tillkommer Riksdagen, den allmänna meningen i landet uti hit hörande ämnen kan inom och genom Riksdagen på denna lagstiftningsgren utöfva tillräckligt inflytande. Det kan nemligen icke med fog sägas, att hos

kyrkomötet hittills framträdt någon benägenhet att motsätta sig lagstiftningsåtgärder, om hvilka Kongl. Maj:t och Riksdagen varit ense.

Beträffande de af motionären åberopade anmärkningar, att de själfskrifna presterliga ledamöternas antal vore för stort i förhållande till de valdes, och att det inom församlingarne arbetande presterskapet vore för litet representeradt, bör erinras, att de befattningar, med hvilka själfskrifvenheten är förenad, tillsättas efter val, biskoparne af domkapitlen och stiftens presterskap samt pastor primarius i Stockholm, hvilken ju för öfrigt hör till det inom församlingarne arbetande presterskapet, af en församling i hufvudstaden.

Motionären anför äfven, att i följd af lekmannavalkretsarnes storlek man icke hos lekmännen kunde påräkna så stort intresse för valen till kyrkomötet, som önskligt vore. Den sålunda uttalade farhågan har dock, såvidt utskottet känner, icke vunnit stöd af någon allmänare erfarenhet hvarken i afseende å deltagandet i valen eller i fråga om valresultaten.

Slutligen böra ej lemnas utan all uppmärksamhet de ökade utgifter för statsverket i arfvoden och öfriga kostnader, som bifall till motionärens förslag skulle medföra.

På sålunda anförda skäl får lagutskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 februari 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer

af herrar *Lilienberg* och *Redelius*, hvilka på de af motionären anförda skäl ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen.
